

ZATWIERDZAM:
Stefan Krajewski

/podpisano elektronicznie/

Przewodniczący Komitetu Monitorującego
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Protokół
z III posiedzenia Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny
dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 w dniu 30 października 2024 r.

30 października 2024 r. odbyło się III posiedzenie Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027 (dalej także: KM PS WPR). Posiedzenie otworzył **pan Stefan Krajewski, sekretarz stanu w MRiRW**, przewodniczący Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027, wraz z **panem Adamem Nowakiem, podsekretarzem stanu w MRiRW**, zastępcą przewodniczącego Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027. Minister Stefan Krajewski powitał uczestników, w tym przedstawicieli Komisji Europejskiej, informując o rejestrowaniu posiedzenia w celu sporządzenia protokołu oraz o klauzuli dotyczącej danych osobowych.

Przyjęcie porządku obrad

Minister Stefan Krajewski poinformował, że projekt porządku obrad przekazano członkom KM PS WPR 9 października 2024 r. **pan Łukasz Paradowski, przedstawiciel ministra ds. środowiska**, zgłosił wniosek o przesunięcie rozpatrywania projektu uchwały nr 79 na koniec obrad w celu dalszych konsultacji proponowanych w niej rozwiązań. Wniosek został zaakceptowany.

Sekretarz Komitetu, Paweł Ściański zastępca dyrektora Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej w MRiRW, poinformował, że w chwili rozpoczęcia posiedzenia odnotowano obecność 38 członków KM PS WPR z prawem głosu, co zapewniło wymagane kworum.

Minister Stefan Krajewski przedstawił porządek obejmujący 24 projekty uchwał, w tym projekty dotyczące zmian Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027 (dalej także: PS WPR) i projekty dotyczące kryteriów wyboru operacji. Minister Stefan Krajewski poprosił także KM PS WPR o umożliwienie wniesienia pod obrady dodatkowego projektu uchwały nr 101 dotyczącego działań promocyjnych. KM PS WPR wyraził zgodę na procedowanie projektu uchwały nr 101. Minister podkreślił znaczenie sprawnego procedowania, prosząc o zapewnienie kworum podczas głosowań.

Porządek obrad, wraz z ww. modyfikacjami, poddano pod głosowanie. Wobec braku uwag porządek obrad został przyjęty jednogłośnie (40 głosów za).

Przyjęcie uchwały nr 78 w sprawie zmian w rozdziale 7 Systemy zarządzania i systemy koordynacji, podrozdział 7.5 Warunkowość społeczna, Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Minister Stefan Krajewski przedstawił projekt uchwały nr 78, dotyczącej zmian w rozdziale 7, podrozdział 7.5 „Warunkowość społeczna”, wprowadzającej regulacje wynikające z rozporządzenia UE 2021/2115. Zmiany dotyczą mechanizmu warunkowości społecznej, który przewiduje kary administracyjne dla rolników niespełniających przepisów prawa pracy od 2025 roku. Przewodniczący KM PS WPR poprosił **panią Joannę Czapłę, dyrektora Departamentu Płatności Bezpośrednich w MRiRW**, o przedstawienie szczegółów.

Pani Joanna Czapła omówiła uwagi zgłoszone do projektu uchwały: Krajowa Izba Rolnicza zaproponowała ograniczenie kontroli do oświadczeń rolników, jednak zgodnie z przepisami UE system ten musi opierać się o kontrole, które już obecnie przeprowadza Państwowa Inspekcja Pracy. Komisja Europejska zgłosiła potrzebę uzupełnienia uchwały o informację na temat sankcji, które mogą wynieść do 100% płatności w przypadkach celowego nieprzestrzegania przepisów. Uwzględniono tę uwagę w formie autopoprawki.

Podczas dyskusji przedstawiciele organizacji rolniczych, m.in. **pan Ryszard Kleinsmidt - przedstawiciel organizacji działających na rzecz rolnictwa ekologicznego wskazanych przez Radę Produkcji Ekologicznej** i **pan Grzegorz Cymiński – przedstawiciel Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność”**, wyrazili obawy dotyczące zwiększonych sankcji i liczby kontroli.

Pan Tomasz Figurski - zastępca dyrektora Departamentu Płatności Bezpośrednich w MRiRW wyjaśnił, że przepisy dotyczą głównie rolników zatrudniających pracowników na umowę o pracę. Podkreślił, że kary będą więc stosowane w wyjątkowych sytuacjach.

Przedstawiciele Komisji Europejskiej potwierdzili, że zmiany w uchwale spełniają oczekiwania wymagane prawem UE.

Minister Adam Nowak zaznaczył, że celem wprowadzonych przepisów jest poprawa bezpieczeństwa pracy, nie zaś represjonowanie rolników.

Projekt uchwały nr 78 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **31** za.

Przyjęcie uchwały nr 80 w sprawie zmian w rozdziale 5 Płatności bezpośrednie, interwencje sektorowe i interwencje dotyczące rozwoju obszarów wiejskich określone w strategii, podrozdział 5.1 Interwencje w formie płatności bezpośrednich, w części 31 Eco-scheme - Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, w zakresie interwencji I 4.7 - Ekoschemat – Grunty wyłączone z produkcji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Projekt uchwały nr 80, przedstawił **minister Stefan Krajewski**. Projekt dotyczy zmian w rozdziale 5 strategii, w szczególności rozszerzenia zakresu ekoschematu „Grunty wyłączone z produkcji” o nowoutworzone elementy krajobrazu, takie jak m.in. zadrzewienia, zagajniki śródpolne, rowy i oczka wodne. Zmiany przewidują także wprowadzenie limitu powierzchni gospodarstwa objętej płatnościami za ekoschematy na poziomie 300 ha (z

wyłączeniem ekoschematu Retencjonowanie wody na TUZ). Minister przekazał głos **pani dyrektor Joannie Czapli**, która omówiła szczegóły projektu, wraz z zaproponowanymi autopoprawkami.

Dyrektor Joanna Czapla wyjaśniła, że zmiany wynikają z wymogów prawa unijnego, w tym zniesienia obowiązku ugorowania 4% gruntów (GAEC 8), pod warunkiem wprowadzenia przez państwo członkowskie ekoschematu umożliwiającego rolnikom wyłączenie gruntów z produkcji, a także tworzenie na tych gruntach elementów krajobrazu. Taki ekoschemat został wprowadzony w 2024 r., ale dotyczył tylko gruntów ugorowanych. Zgodnie z przepisami unijnymi od 2025 r. ekoschemat ten musi zostać rozszerzony o nowo utworzone elementy krajobrazu. Uwzględniając zgłoszone uwagi, wprowadzono dodatkowy wymóg, tj. zakaz nawożenia na gruntach ugorowanych i na gruntach ugorowanych z elementami krajobrazu.

Pani Dorota Metera - przedstawiciel organizacji działających na rzecz środowiska i klimatu wskazany przez Koalicję „Żywa Ziemia” zaapelowała o zniesienie limitu powierzchni 300 ha i zauważyła, że wprowadzono zmianę dotyczącą szerokości rowów. **Dyrektor Joanna Czapla** wyjaśniła, że limity pozostaną, a zmiana szerokości rowów do 10 m ma wspierać bioróżnorodność.

Pan Wiesław Dembek - przedstawiciel Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego – Państwowego Instytutu Badawczego wskazany przez dyrektora tego instytutu poparł apel o zniesienie limitów powierzchni dla dużych gospodarstw, zauważając ich znaczenie dla ochrony krajobrazu. Zwrócił także uwagę na brak uwzględnienia wśród elementów krajobrazu składowisk kamieni jako cennych siedlisk.

Pan Jacek Zarzecki - przedstawiciel branżowych związków wskazany przez Federację Branżowych Związków Producentów Rolnych oraz pan Łukasz Lewandowski - przedstawiciel wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego wskazanych przez komórkę organizacyjną w Ministerstwie, realizującą zadania w zakresie doradztwa rolniczego zgłosili wątpliwości dotyczące kosztów ekoschematu oraz wprowadzenia zakazu nawożenia na gruntach wyłączonych z produkcji.

Dyrektor Joanna Czapla zauważyła, że wprowadzone przepisy mają charakter obligatoryjny a dodatkowe elementy są zgodne z wymaganiami Komisji Europejskiej.

Projekt uchwały nr 80 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **39** za, **1** wstrzymujący się.

Minister Stefan Krajewski przekazał (z upoważnienia) prowadzenie posiedzenia pani dyrektor Joannie Czapli.

Przyjęcie uchwały nr 81 w sprawie zmian rozdziale 4 Elementy wspólne dla różnych interwencji, podrozdział 4.1 Definicje oraz minimalne wymogi, w części 4.1.2 Grunty rolne, w pkt 4.1.2.4 Trwałe użytki zielone w zakresie: 4.1.2.4.4 Decyzja o zastosowaniu kryterium „ponownego siewu z wykorzystaniem różnych rodzajów traw” w odniesieniu do klasyfikacji trwałych użytków zielonych Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Projekt uchwały nr 81, zaprezentowany został przez **dyrektor Joannę Czaplę**. Proponowane zmiany dotyczą doprecyzowania definicji trwałych użytków zielonych (TUZ) w ramach Planu Strategicznego dla WPR 2023–2027. Zmiana precyzuje, że grunty obsiane wyłącznie jednym rodzajem traw w siewie czystym nie będą przekwalifikowane na TUZ-y, nawet po pięciu latach uprawy.

W toku dyskusji **pan Ryszard Kleinszmidt** i **pani Dorota Metera** podkreślili potrzebę wprowadzenia bardziej precyzyjnych zapisów, w celu uniknięcia ew. niejasności i problematycznych sytuacji dla rolników. **Pan profesor Wiesław Dembek** wyraził poparcie dla zmian, wskazując na eliminację różnic interpretacyjnych.

Pani Justyna Zwolińska - przedstawiciel organizacji działających na rzecz środowiska i klimatu wskazany przez Koalicję „Żywa Ziemia” zgłosiła uwagi dotyczące nieprecyzyjnego zapisu w uzasadnieniu, dotyczącego jednorocznych roślin pastewnych. **Dyrektor Joanna Czapla** poinformowała, że ewentualne korekty w uzasadnieniu zostaną wprowadzone na dalszym etapie prac.

Pan Arkadiusz Mazur przedstawiciel Komisji Europejskiej poinformował, że na obecnym etapie proponowane zmiany są akceptowane bez negatywnych spostrzeżeń.

Projekt uchwały nr 81 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **38** za.

Przyjęcie uchwały nr 82 w sprawie zmian w części Eco-scheme (31) - Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, w zakresie interwencji I 4.5 – Ekoschemat - Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Dyrektor Joanna Czapla przedstawiła projekt uchwały nr 82, dotyczący zmiany ekoschematu „Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych”. Zaproponowano rozszerzenie wsparcia w ramach ekoschematu na powierzchnie działek wyznaczonych zgodnie z normą GAEC 2, przy zachowaniu wymogu zalania trwałych użytków zielonych przez minimum 12 dni w okresie od kwietnia do września.

Pan profesor Wiesław Dembek zauważył, że dla torfowisk wymóg zalania na poziomie 80% powierzchni może być niewystarczający, sugerując wprowadzenie bardziej szczegółowych regulacji w przyszłości. **Dyrektor Joanna Czapla** podkreśliła, że projekt uchwały nie zmienia zasad planu strategicznego, a jedynie rozszerza obszary objęte ekoschematem.

Pani Małgorzata Nikiel – Lambert przedstawiciel Komisji Europejskiej poprosiła o doprecyzowanie celów i wskaźników związanych z uchwałą przed przesłaniem jej do Komisji. **Dyrektor Joanna Czapla** zapewniła, że wskaźniki pozostaną na dotychczasowym poziomie, a dokumentacja zostanie szczegółowo uzupełniona i przesłana do akceptacji.

Projekt uchwały nr 82 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **35** za.

Przyjęcie uchwały nr 83 w sprawie zmian w rozdziale 5 Płatności bezpośrednie, interwencje sektorowe i interwencje dotyczące rozwoju obszarów wiejskich określone w strategii, podrozdział 5.1 Interwencje w formie płatności bezpośrednich, w części Eco-

scheme (31) - Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, w zakresie interwencji I 4.3 - Ekoschemat - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Pani dyrektor Joanna Czapla zaprezentowała projekt uchwały nr 83, wprowadzający zróżnicowanie stawek płatności w ramach ekoschematu „Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie integrowanej produkcji”, w którym nowe stawki wyliczone przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej (IERiGŻ) wynoszą: 342,7 EUR/ha dla upraw sadowniczych, 309,21 EUR/ha dla jagodowych i warzywniczych oraz 146 EUR/ha dla upraw rolniczych. Zmiana ta odzwierciedla rzeczywiste poniesione koszty i utracone dochody w ramach grup upraw. Wprowadzenie zróżnicowanych stawek płatności jest jednoznaczne z wyłączeniem z ekoschematu trwałych użytków zielonych (TUZ), dla których nie ma metodyk integrowanej produkcji. Do projektu zgłosiła uwagi **pani Dorota Metera**, wskazując na to, że takie podejście może nie sprzyjać celom środowiskowym, gdyż pozwala na przeorywanie TUZ w gospodarstwach uczestniczących w ekoschemacie. **Dyrektor Joanna Czapla** wyjaśniła, że TUZ-y są chronione przez normy GAEC i ich powierzchnia jest monitorowana, a wyłączenie z ekoschematu wynika z braku metodyk dla TUZ w ramach integrowanej produkcji.

Dyskutowano także o stałości stawek oraz wpływie certyfikacji na zainteresowanie rolników. **Pan Bartosz Banaszek przedstawiciel Wielkopolskiej Izby Rolniczej i pan Łukasz Lewandowski** - wyrazili obawy, że niskie stawki i rosnące koszty certyfikacji zniechęcą rolników do udziału w programie. Z kolei **pan Wojciech Styburski - przedstawiciel wskazany przez Krajową Izbę Gospodarczą** wskazał na znaczenie integrowanej produkcji dla przemysłu przetwórczego.

Pan Jacek Zarzecki zauważył potrzebę stabilizacji finansowej ekoschematów i zasugerował ograniczenie liczby możliwych do realizacji schematów w jednym gospodarstwie.

Pani Justyna Zwolińska podniosła kwestię logiki ochrony TUZ i ich wyłączenia z wymogów integrowanej produkcji, co jej zdaniem może prowadzić do spadku powierzchni tych obszarów.

W odpowiedzi **dyrektor Joanna Czapla** podkreśliła, że zmiany mają zapewnić przewidywalność wsparcia finansowego i lepsze dostosowanie do rzeczywistych kosztów, przy jednoczesnym zachowaniu ochrony TUZ przez odrębne regulacje. Dodała, że zmienione stawki mają na celu stabilizację systemu i lepsze zarządzanie ograniczonym budżetem.

Projekt uchwały nr 83 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **38** za.

Przyjęcie uchwały nr 84 w sprawie zmian w rozdziale 5 Płatności bezpośrednie, interwencje sektorowe i interwencje dotyczące rozwoju obszarów wiejskich określone w strategii, podrozdział 5.1 Interwencje w formie płatności bezpośrednich, w części 31 Eco-scheme - Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, w zakresie interwencji I 4.2 - Ekoschemat - Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Projekt uchwały nr 84, dotyczący zmniejszenia punktacji dla dwóch praktyk: „Wymieszanie słomy z glebą” oraz „Uproszczone systemy uprawy” w ramach ekoschematu Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi omówiła **pani dyrektor Joanna Czapla**. Proponowana zmiana ma na celu racjonalizację wydatków wobec dużego zainteresowania tymi działaniami, obejmującymi odpowiednio od 1,8 do 2,15 mln ha w przypadku praktyki „Wymieszanie słomy z glebą” i 3,4 mln ha w przypadku praktyki „Uproszczone systemy uprawy” poprzez obniżenie punktacji dla „Uproszczonych systemów uprawy” z 4 do 3 punktów oraz dla „Wymieszania słomy z glebą” z 2 do 1 punktu.

W trakcie dyskusji **pan Grzegorz Leszczyński - przedstawiciel wskazany przez Krajową Radę Izb Rolniczych** zaproponował całkowite zlikwidowanie ekoschematu „Wymieszanie słomy z glebą” i przekierowanie środków na „Poplony ścierniskowe”. Argumentował, że przyoranie słomy jest powszechną praktyką, niewymagającą dodatkowego wsparcia.

Dyrektor Joanna Czapla odpowiedziała, że wprowadzenie nowych zmian wymagałoby czasu i zgody Komisji Europejskiej, co jest niemożliwe w obecnym okresie. **Pan Jacek Zarzecki** – poparł propozycję KRIR. **Dyrektor Joanna Czapla** zapytała przedstawicieli Komisji Europejskiej, czy mają uwagi do projektu uchwały.

Pan Arkadiusz Mazur przedstawiciel KE odpowiedział, że Komisja nie zgłasza uwag i projekt uchwały jest na ten moment akceptowalny.

Minister Stefan Krajewski podkreślił, że uchwała musi zostać przyjęta w całości, by nie opóźniać realizacji planu, a kwestie poruszone przez KRIR mogą być omówione w przyszłości.

Dyskutowano również o dostosowaniu punktacji i możliwych modyfikacjach ekoschematów. **Pani Justyna Zwolińska i pan Jacek Zarzecki** podkreślili konieczność przejrzystego procesu wprowadzania zmian i analizowania ich wpływu na rolników oraz wskaźniki planu strategicznego.

Pan Arkadiusz Mazur zasugerował, że z racji spodziewanych długich dyskusji, chociażby na temat normy GAEC 2 oraz kolejnych propozycji nowych ekoschematów, proces ten może się znacząco wydłużyć. Z praktyki wynika, że takie zmiany mogą wpłynąć na przedłużenie całego procesu zmiany Planu Strategicznego, a czasu jest bardzo mało. Zasugerował, że warto rozważyć wprowadzenie wszystkich zmian w pakiecie, na przykład w ramach zmiany numer 5.

Projekt uchwały nr 84 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **39** za.

Przyjęcie uchwały nr 85 w sprawie zmian w zakresie ustanowienia limitów powierzchni w części Eco-scheme (31) - Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Minister Stefan Krajewski przedstawił projekt uchwały nr 85, dotyczący wprowadzenia limitu powierzchniowego dla ekoschematów w wysokości 300 ha na gospodarstwo. Limit ten ma na celu racjonalizację wydatków oraz efektywne zarządzanie budżetem w obliczu rosnącego zainteresowania ekoschematami. Wyjątek od limitu dotyczy ekoschematu „Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych”, który został wyłączony z ogólnego

limitu, co uwzględniało postulaty Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz Koalicji „Żywa Ziemia”.

Dyrektor Joanna Czapla wyjaśniła, że limit obejmie łączną powierzchnię zgłaszaną do płatności w ramach wszystkich ekoschematów, z wyłączeniem ekoschematu dotyczącego retencjonowania wody na TUZ. Dodała, że gospodarstwa powyżej 300 ha czerpią korzyści z efektu skali, dlatego ograniczenie ma na celu umożliwienie szerszego dostępu do wsparcia. Wykluczenie ekoschematu dotyczącego retencjonowania wody na TUZ z limitu uzasadniono kluczową rolą w przeciwdziałaniu suszy i ochronie środowiska.

Pani Dorota Metera oraz **pani Justyna Zwolińska** wyraziły poparcie dla wyłączenia ekoschematu dotyczącego retencji wody na TUZ z limitów, podkreślając jej znaczenie dla zlewni wodnych i gospodarki wodnej. **Pani Justyna Zwolińska** zasugerowała większą elastyczność w stosowaniu limitów, aby wspierać bardziej ambitne i mniej popularne schematy.

Pan Arkadiusz Mazur poinformował, że służby Komisji nie mają uwag do merytorycznej treści projektu uchwały. Zaznaczył jednak, że Komisja zachęca Polskę, jako kraj członkowski, do rozważenia możliwości wzmocnienia budżetu przeznaczanego na poszczególne ekoschematy. Dodał, że jeśli Polska znalazłaby dodatkowe środki na ten cel, Komisja jest gotowa podjąć dyskusję na ten temat, nawet w trakcie najbliższej procedury związanej ze zmianą planu strategicznego.

Przedstawiciel ministra Klimatu i Środowiska podziękował za uwzględnienie poprawki i poparł projekt uchwały.

Projekt uchwały nr 85 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **42** za.

Przyjęcie uchwały nr 86 w sprawie zmian w rozdziale 5 Płatności bezpośrednie, interwencje sektorowe i interwencje dotyczące rozwoju obszarów wiejskich określone w strategii, podrozdział 5.1 Interwencje w formie płatności bezpośrednich, w części 31 Eco-scheme - Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, w zakresie ustanowienia nowej interwencji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Minister Stefan Krajewski przedstawił projekt uchwały nr 86, wprowadzający nowy ekoschemat, który umożliwi rolnikom dobrowolne przystąpienie do zobowiązania polegającego na stosowaniu na gruntach ornych do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany. Jest to przyjazna dla środowiska metoda, ograniczająca stosowanie nawożenia mineralnego oraz środków ochrony roślin.

Utworzenie nowego ekoschematu jest odpowiedzią na wyzwania stawiane przed rolnictwem, związane m.in. z zapobieganiem utraty różnorodności biologicznej i zmianami klimatu, które nie mogą zostać rozwiązane bez odpowiedniego systemu innowacji w zakresie hodowli roślin. Ekoschemat przyczyni się do ograniczenia stosowania nawożenia mineralnego oraz środków ochrony roślin.

Dyrektor Joanna Czaplą wyjaśniła, że nowy ekoschemat przewiduje wsparcie dla rolników stosujących kwalifikowany materiał siewny. W trakcie prezentacji zaproponowano autopoprawkę, w której dla zbóż i ich mieszanek stawka płatności wynosiłaby 26,74 EUR/ha.

W dyskusji **pani Dorota Metera** i **pani Justyna Zwolińska** wyraziły wątpliwości co do bezpośredniego wpływu kwalifikowanego materiału siewnego na ograniczenie nawożenia. **Pani Dorota Metera** podkreśliła, że ochrona roślin i nawożenie zależą także od odmiany i wymogów agrotechnicznych, a nie wyłącznie od rodzaju materiału siewnego. Zasugerowała także, aby rolnicy byli zobowiązani do przestrzegania norm wysiewu w ramach programu, by zapobiec nadużyciom.

Pan Arkadiusz Sadowski - przedstawiciel uczelni wyższych wskazany przez Konferencję Rektorów Uczelni Rolniczych i Przyrodniczych oraz **pan Tadeusz Oleksiak - przedstawiciel Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Państwowego Instytutu Badawczego wskazany przez dyrektora tego instytutu** zwrócili uwagę na korzyści płynące ze stosowania kwalifikowanego materiału siewnego, takie jak wyższe plony, mniejsze zużycie nawozów oraz wsparcie dla bioróżnorodności. Podkreślili również, że wprowadzenie tego ekoschematu może zwiększyć efektywność produkcji rolniczej i ograniczyć koszty związane z intensyfikacją chemiczną.

Pan Jacek Zarzecki zwrócił się do pana ministra Stefana Krajewskiego i członków KM PS WPR zaznaczając, że w odniesieniu do omawianego ekoschematu nie występują sprzeczne opinie. Podkreślił, iż wypowiedzi specjalistów i fachowców z tej dziedziny jednoznacznie popierają wprowadzenie tego rozwiązania. Następnie złożył wniosek formalny o zakończenie dyskusji i przejście do głosowania nad projektem uchwały.

Minister Stefan Krajewski poinformował, że szczegóły będą doprecyzowane na poziomie rozporządzeń.

Pan Arkadiusz Mazur zwrócił się do pana ministra Stefana Krajewskiego, informując, że służby Komisji Europejskiej zasadniczo dopuszczają wsparcie dla kwalifikowanego materiału siewnego. Zazaczył jednak, że według obecnej opinii praktyka ta powinna być powiązana z dodatkowym systemem wsparcia dla rolników, którzy zobowiązują się do przestrzegania określonych praktyk, co stanowi zalecenie Komisji dla Polski. Podkreślił, że nowy ekoschemat powinien zostać połączony z innym zobowiązaniem lub praktyką. Dodał również, że pojawiły się wątpliwości dotyczące dotychczasowego wsparcia krajowego i prosił o odpowiedź w tej sprawie, gdyż opinia w tym zakresie jest dość jednoznaczna. Pan Arkadiusz Mazur wskazał, że na etapie procedowania wniosku o zmianę konieczne będzie rozważenie połączenia tej praktyki z innym wariantem wsparcia.

Minister Stefan Krajewski poinformował, że zasady finansowania zostaną dostosowane tak, aby uniknąć podwójnego finansowania oraz by umożliwić udział rolnikom, którzy wyczerpali limit pomocy de minimis. Zazaczył, że zostanie wzięte pod uwagę, żeby to połączyć z innym działaniem, które będzie równie korzystne.

Projekt uchwały nr 86 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **40** za.

Przyjęcie uchwały nr 87 w sprawie zmian w zakresie wdrożenia nowego wsparcia dotyczącego nawozowych produktów mikrobiologicznych w rozdziale 5 Płatności

bezpośrednie, interwencje sektorowe i interwencje dotyczące rozwoju obszarów wiejskich określone w strategii, podrozdział 5.1 Interwencje w formie płatności bezpośrednich, w części 31 Eco-scheme - Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Minister Stefan Krajewski przedstawił projekt uchwały nr 87, dotyczący rozszerzenia wsparcia w ramach ekoschematu „Biologiczna ochrona upraw”.

Nowa interwencja przewiduje dopłaty w wysokości 100 zł na hektar dla rolników stosujących nawozowe produkty mikrobiologiczne, co ma poprawić aktywność biologiczną gleby, zwiększyć efektywność wykorzystania składników pokarmowych przez rośliny. Przewidywana powierzchnia wsparcia to 500 tys. hektarów.

Pani Dyrektorka Joanna Czaplą wyjaśniła, że rolnicy będą musieli stosować produkty zgodnie z instrukcją, prowadzić rejestr zabiegów oraz przedstawić faktury potwierdzające zakup. W odpowiedzi na uwagi **pani Doroty Metery**, dotyczące możliwego mylenia nazwy „biologiczna ochrona” z produkcją ekologiczną, **dyrektorka Joanna Czaplą** podkreśliła, że przepisy i przeznaczenie środków będą jasno określone, aby uniknąć nieporozumień.

Pani Dorota Metera zgłosiła również zastrzeżenia dotyczące ograniczenia wsparcia tylko do określonych upraw (sadowniczych, jagodowych, warzywniczych i polowych), pomijając uprawy pod osłonami. **Dyrektorka Joanna Czaplą** zapewniła, że kwalifikacja będzie opierać się na stosowaniu konkretnych produktów, niezależnie od rodzaju uprawy. Zapowiedziała także przełączyć tekst uzasadnienia, aby wykluczyć niejasności.

Pan Arkadiusz Mazur zaakceptował wsparcie dla mikrobiologicznych produktów nawozowych, ale zasugerował łączenie tego schematu z innymi praktykami. Dodał, że tak jak przy poprzedniej uchwale, tak tutaj w toku prac będzie przygotowywane odpowiednie rozwiązanie.

Minister Stefan Krajewski podziękował i podkreślił, że tak jak przy poprzedniej uchwale, tak tutaj w toku prac będziemy przygotowywać odpowiednie rozwiązanie.

Pani Dorota Metera zapytała o szczegóły w zakresie upraw objętych wsparciem, podkreślając, że w uzasadnieniu wymienione są uprawy sadownicze, jagodowe, warzywnicze i polowe, jednak bez uwzględnienia upraw pod osłonami. Zapytała również, czy w związku z tym uprawy pod osłonami nie będą objęte wsparciem, oraz czy schemat ten będzie można wykorzystać w rolnictwie ekologicznym.

Pan minister Stefan Krajewski odpowiedział, że kluczowe jest stosowanie konkretnego środka biologicznego, a nie rodzaj uprawy, do której są dopłaty.

Pani Dorota Metera zwróciła jednak uwagę, że w tekście jest mowa o konkretnych typach upraw, co może być mylące. **Pani dyrektorka Joanna Czaplą** wyjaśniła, że przykłady podane w uzasadnieniu nie mają na celu rozróżnienia, czy uprawy są pod osłonami, czy nie. Dodała, że kryterium kwalifikacji to zgodność ze stosowaniem preparatu biologicznego zgodnie z etykietą oraz prowadzenie rejestru i posiadanie faktur, które rolnicy będą musieli dostarczyć do agencji, by potwierdzić właściwe zastosowanie.

Następnie **Pani Justyna Zwolińska** zgłosiła prośbę o doprecyzowanie zapisów, aby uniknąć niejasności. **Pani dyrektor Joanna Czapla** zadeklarowała, że uzasadnienie będzie ponownie przejrane, aby rozwiać wszelkie wątpliwości. **Pan Jacek Zarzecki** przypomniał, że uzasadnienie nie stanowi części merytorycznej uchwały i zasugerował zakończenie dyskusji oraz przejście do głosowania.

Projekt uchwały nr 87 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **40** za.

Pan minister Stefan Krajewski ogłosił przerwę obiadową z planem wznowienia obrad o godzinie 14:00.

Przyjęcie uchwały nr 88 w sprawie zmian w rozdziale 5.1. Interwencje w formie płatności bezpośrednich w części dotyczącej interwencji I 4.6. Ekoschemat – Dobrostan zwierząt Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Minister Stefan Krajewski przedstawił projekt uchwały nr 88 w sprawie ekoschematu „Dobrostan zwierząt” w Planie Strategicznym WPR 2023–2027. Modyfikacje obejmują zmniejszenie współczynnika DJP dla tuczników z 0,3 do 0,1 co spowoduje podniesienie progów degresywności płatności dla tuczników z 333 i 500 szt. rocznie do odpowiednio 1000 i 1500 szt. Zmiany te są odpowiedzią na postulaty organizacji rolniczych i mają zapewnić bardziej sprawiedliwe wsparcie dla większych gospodarstw, stosujących wyższe standardy dobrostanu zwierząt.

Dyrektor Joanna Czapla omówiła szczegóły uchwały, podkreślając, że zmiany są poparte analizami Instytutu Zootechniki. Przypomniała, że wsparcie przysługuje tucznikom pochodzącym z gospodarstw realizujących dobrostan loch lub znajdujących się w promieniu 50 km, w uchwale proponujemy jego rozszerzenie do 100 km. Wyjaśniła, że obniżenie współczynnika DJP lepiej odzwierciedla rzeczywistą zmienną wagę zwierząt podczas tuczu.

Pan Jacek Zarzecki wyraził poparcie dla zmian, apelując o zniesienie degresywności płatności w systemach jakości, takich jak QMP i QAFP, oraz zwiększenie wsparcia dla opasów do 100% wyliczeń Instytutu Zootechniki. Podkreślił znaczenie tych zmian w kontekście unijnych regulacji środowiskowych i wyzwań związanych z raportowaniem ESG.

Pan Grzegorz Leszczyński poparł stanowisko pana Jacka Zarzeckiego, zauważając, że zmiany w przelicznikach i promieniu kwalifikowalności zwiększą elastyczność programu.

Pani Dorota Metera zwróciła uwagę na niezgodności między punktem 7 uchwały a tabelą wsparcia, w której wymieniono jedynie QMP, pomijając QAFP i rolnictwo ekologiczne. Podkreśliła konieczność uwzględnienia wszystkich systemów jakości. Dodała, że degresywność płatności może prowadzić do koncentracji produkcji zwierzęcej, co niesie ryzyko negatywnego wpływu na środowisko.

Pani dyrektor Magdalena Nowicka – zastępca dyrektora Departamentu Płatności Bezpośrednich w MRiRW wyjaśniła, że budżet na ekoschematy jest ograniczony do 25% całkowitej puli wsparcia i każde rozszerzenie płatności dla jednego schematu oznacza redukcję w innych. Zaznaczyła, że uczestnicy systemów jakości mogą korzystać

z dodatkowego wsparcia w ramach rolnictwa węglowego, które już uwzględnia działania ograniczające emisję gazów cieplarnianych.

Pani Justyna Zwolińska zauważyła, że tekst uchwały wymaga doprecyzowania. Wskazała, że zapis łączący QAFP i QMP może być mylący, sugerując, że oba systemy są traktowane łącznie. Wyraziła obawy, że zmiany mogą prowadzić do nierównego traktowania rolników i większej koncentracji produkcji.

Pan Jacek Zarzecki odparł zarzuty dotyczące koncentracji produkcji, przypominając, że średnia wielkość gospodarstwa hodującego bydło w Polsce to około 20 szt. Zwrócił uwagę na spadek liczby gospodarstw utrzymujących bydło i potrzebę wsparcia sektora w procesie transformacji.

Pan minister Stefan Krajewski podsumowując wypowiedzi przedmówców, podkreślił wagę przyszłych wyzwań związanych z raportowaniem ESG.

Pan Wojciech Styburski wyraził uznanie dla proponowanych zmian, szczególnie dotyczących poprawy współczynnika DJP i zwiększenia odległości od gospodarstw realizujących dobrostan loch.

Dyrektor Magdalena Nowicka zaznaczyła, że zmiana współczynnika DJP dla tuczników wynika z analizy wagi tuczników podczas całego tuczu w gospodarstwie i pozwala na sprawiedliwsze wynagradzanie rolników stosujących ulepszone warunki dobrostanu zwierząt w przypadku prowadzenia chowu tuczników w większej skali. Dodała, że obecny budżet nie pozwala na zniesienie degresywności płatności w systemach jakości.

Projekt uchwały nr 88 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **36** za.

Przyjęcie uchwały nr 89 w sprawie zmian w interwencji I 10.12. - Tworzenie zadrzewień śródpolnych Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Pani dyrektor Joanna Czapla zaproponowała omówienie łączne projektów uchwał nr 89 i nr 90, wskazując na podobieństwo tematyki. Dyskusja nad projektami skupiła się na uproszczeniu zasad realizacji inwestycji oraz zwiększeniu ich atrakcyjności. Zaproponowano rozszerzenie listy gatunków i rodzajów drzew i krzewów do nasadzeń o tradycyjne odmiany drzew owocowych, co ma wspierać różnorodność biologiczną i poprawę krajobrazu wiejskiego.

Dyrektor Joanna Czapla podkreśliła, że Komisja Europejska popiera włączenie drzew owocowych w systemach rolno-leśnych, ale **pan Arkadiusz Mazur** zasugerował ustalenie maksymalnego udziału drzew owocowych na poziomie 50%.

Pani dyrektor Joanna Czapla i pani Elżbieta Budka - zastępca dyrektora Departamentu Płatności Bezpośrednich w MRiRW wskazały, że szczegóły takie jak ten próg będą regulowane na poziomie rozporządzenia, aby nie ograniczać skali realizacji tych interwencji. Poziom wdrażania zadrzewień wynosi zaledwie 30 ha rocznie.

Pani Dorota Metera wyraziła nadzieję, że zgłoszone uwagi do uzasadnień uchwał nie będą miały wpływu na ich odpowiednie wdrożenie, a **dyrektor Joanna Czapla** zapewniła, że nieścisłości zostaną poprawione.

Dyskusja zakończyła się zapowiedzią dalszej korespondencji z KE w ramach negocjacji.

Projekt uchwały nr 89 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **38** za.

Przyjęcie uchwały nr 90 w sprawie zmian w interwencji I 10.13. – Zakładanie systemów rolno-leśnych Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Treść projektu uchwały została omówiona wraz z projektem uchwały nr 89.

Projekt uchwały nr 90 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **37** za.

Przyjęcie uchwały nr 91 w sprawie zmiany kryteriów wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji „Zalesianie gruntów rolnych”, interwencji „Tworzenie zadrzewień śródpolnych” oraz interwencji „Zakładanie systemów rolno-leśnych” Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023– 2027.

Założenia projektu uchwały nr 91 omówiła **pani dyrektor Elżbieta Budka**. Przedstawiła kluczowe założenia uchwały, oparte na wprowadzeniu dodatkowego kryterium premiującego inwestycje realizowane w ramach wyżej wymienionych interwencji. Nowe kryterium przewiduje przyznanie wsparcia za nasadzenia obejmujące co najmniej cztery różne gatunki drzew. Celem tego rozwiązania jest zwiększenie atrakcyjności dobrowolnych działań prowadzonych przez rolników w zakresie zalesienia, tworzenia zadrzewień śródpolnych i zakładania systemów rolno-leśnych na terenach rolniczych.

Projekt uchwały nr 91 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **37** za.

Przyjęcie uchwały nr 92 w sprawie zmian w części dotyczącej wartości wskaźników rezultatu w rozdziale 2.1 dla poszczególnych celów szczegółowych, w rozdziale 2.3.1 Tabela podsumowująca oraz w rozdziale 5.3 w części dotyczącej interwencji I 13.1 „LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)” Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Prowadzenie posiedzenia, (na podstawie upoważnienia), przejął dyrektor Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej w MRiRW – pan Łukasz Tomczak.

Dyrektor Łukasz Tomczak omówił projekt uchwały nr 92, dotyczący zmian w wartości wskaźników rezultatu dla celów szczegółowych w ramach interwencji „LEADER/RLKS”.

Wyjaśnił, że aktualizacja wskaźników jest konieczna ze względu na wybór lokalnych strategii rozwoju i wynika z zaleceń Komisji Europejskiej oraz zobowiązań unijnych.

Zmiany odzwierciedlają dane dostarczone przez strategie, umożliwiając precyzyjną realizację i monitorowanie efektów interwencji.

Projekt uchwały nr 92 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **35** za.

Przyjęcie uchwały nr 93 w sprawie zmian w rozdziale 6.2 Szczegółowe informacje finansowe i podział na interwencje oraz planowanie produkcji (podrozdział 6.2.3 Rozwój obszarów wiejskich) oraz w rozdziale 5. Płatności bezpośrednie, interwencje sektorowe i interwencje dotyczące rozwoju obszarów wiejskich określone w strategii (podrozdział 5.3 Interwencje na rzecz rozwoju obszarów wiejskich).

Dyrektor Łukasz Tomczak omówił projekt uchwały nr 93 dotyczący aktualizacji liczby produktów i wysokości kwot jednostkowych w dwóch interwencjach Planu Strategicznego: „Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF” oraz „Scalanie gruntów”.

Zmiany wynikają z potrzeby dostosowania finansowania do aktualnych warunków wdrażania Planu. Pan dyrektor wyjaśnił, że zmiany mają charakter techniczny i koncentrują się na aspektach finansowych.

Pani Małgorzata Nikiel –Lambert zasugerowała doprecyzowanie opisu kosztów kwalifikowalnych oraz dodanie „opisu interwencji” w interwencji dotyczącej scalania gruntów.

Pan Bogdan Pomianek - zastępca dyrektora Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej w MRiRW podkreślił, że wytyczne interwencji są zgodne z przepisami ustawy regulującej scalanie gruntów, a wprowadzone zmiany, w tym uwzględnienie kosztów budowy zbiorników retencyjnych, mają na celu dostosowanie działań do zmian klimatycznych. Zwrócił także uwagę na wzrost kosztów jednostkowych, m.in. w programie ASF, wynikający z rozszerzenia wsparcia o magazyny na materiał paszowy.

Projekt uchwały nr 93 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **37** za.

Przyjęcie uchwały nr 94 w sprawie zmian w interwencji I.10.2 „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej” Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Minister Stefan Krajewski poprosił pana dyrektora Bogdana Pomianka o przedstawienie projektu uchwały nr 94, dotyczącej zmian w interwencji I.10.2 „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej”.

Dyrektor Bogdan Pomianek wyjaśnił, że zmiany mają charakter techniczny i precyzujący. Zaproponowano podział zakresu interwencji na trzy obszary: produkcja biogazu (w tym biogazownie), instalacje fotowoltaiczne oraz systemy poprawy efektywności energetycznej. Dodatkowo pogrupowano kryteria oceny na takie, które dotyczą wszystkich obszarów oraz przynależne tylko do poszczególnych obszarów. Podkreślił również dążenie do zapobiegania

wątpliwościom interpretacyjnym, zwłaszcza w odniesieniu do preferencji dla młodych rolników.

Pani Małgorzata Nikiel – Lambert potwierdziła, że wcześniejsze pytania zostały wyjaśnione, i nie zgłosiła uwag.

Projekt uchwały nr 94 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **36** za.

Przyjęcie uchwały nr 95 w sprawie zmian w interwencji I.10.4 „Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu” Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Minister Stefan Krajewski poprosił pana dyrektora Bogdana Pomianka o przedstawienie projektu uchwały nr 95.

Dyrektor Bogdan Pomianek wyjaśnił, że zmiany mają charakter techniczny, porządkujący i dostosowujący wysokości kosztów jednostkowych do aktualnych warunków. Wskazał na konieczność jasnego określenia wymagań, w tym zgodności inwestycji z ustawą Prawo wodne oraz przepisami dotyczącymi obszarów Natura 2000. Pan dyrektor dodał, że zmiany obejmują m.in. systemy zarządzania stadem, biofiltry i technologie obniżające emisję amoniaku i metanu.

Pani Małgorzata Nikiel – Lambert wyraziła swoje uznanie za wyjaśnienia, jednocześnie sugerując pozostawienie zapisu dotyczącego zgodności inwestycji z ochroną obszarów Natura 2000, aby uniknąć potencjalnych niejasności interpretacyjnych w przyszłości. Podkreśliła, że pewność co do zgodności z krajowymi przepisami jest kluczowa z perspektywy Komisji Europejskiej.

Dyrektor Bogdan Pomianek odpowiedział, że obecne zapisy uchwały spełniają wymogi prawa krajowego i gwarantują ochronę środowiska, nawet bez dodatkowych odniesień. Wskazał, że ich intencją jest uniknięcie ograniczeń dla inwestycji realizowanych poza obszarami Natura 2000.

Pani Justyna Zwolińska zapytała o szczegóły wsparcia dla dużych gospodarstw, w tym kurników. **Dyrektor Bogdan Pomianek** wyjaśnił, że inwestycje wymagające pozwoleń zintegrowanych są wykluczone, podkreślając znaczenie działań obniżających emisyjność we wszystkich gospodarstwach. Wskazał, że program obejmuje różne technologie wspierające ochronę środowiska.

Pan minister Stefan Krajewski podkreślił wagę redukcji emisji w budynkach inwentarskich niezależnie od ich wielkości i zachęcił uczestników do głosowania.

Projekt uchwały nr 95 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **37** za.

Przyjęcie uchwały nr 96 w sprawie zmian w interwencji I 11. - Premie dla młodych rolników interwencji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Minister Stefan Krajewski poprosił pana dyrektora Bogdana Pomianka o przedstawienie projektu uchwały nr 96.

Dyrektor Bogdan Pomianek omówił proponowane zmiany, w tym odejście od wymogu całkowitego przekazania gospodarstwa na własność, jeśli różnica wieku między przekazującym a przejmującym jest znaczna – w takich przypadkach punkty będą przyznawane na podstawie tej różnicy. Wyjaśnił, że nowe podejście ma zwiększyć zainteresowanie programem i umożliwić większej liczbie młodych rolników ubieganie się o wsparcie. Dodatkowo szczególną uwagę zwrócono na wykształcenie w kierunku rolniczym, obejmujące różne poziomy edukacji, co ma zapewnić młodym rolnikom odpowiednie kompetencje.

Pan Łukasz Lewandowski zasugerował zwiększenie kwoty wsparcia z 200 000 zł, wskazując, że jest to niewystarczająca kwota w obecnych warunkach gospodarczych.

Dyrektor Bogdan Pomianek odpowiedział, że taka zmiana mogłaby zmniejszyć liczbę beneficjentów, ale zapewnił, że analiza w tym zakresie trwa, a młodzi rolnicy mają dostęp do innych form wsparcia, takich jak zakup ziemi czy preferencyjne instrumenty finansowe.

Projekt uchwały nr 96 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **38** za.

Przyjęcie uchwały nr 97 w sprawie zmian w Interwencji I.14.2 Kompleksowe doradztwo rolnicze moduł 2 Doradztwo grupowe Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Minister Stefan Krajewski poprosił pana dyrektora Łukasza Tomczaka o przedstawienie projektu uchwały nr 97.

Dyrektor Łukasz Tomczak wyjaśnił, że kwota pomocy zostanie zwiększona z 76 000 zł do 80 000 zł, co wynika z zapisanej w planie strategicznym konieczności jej aktualizacji. Zmiana została zaproponowana na podstawie wyników analizy przeprowadzonej przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, uwzględniającej obecne warunki ekonomiczne.

Projekt uchwały nr 97 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **33** za.

Przyjęcie uchwały nr 98 w sprawie zmiany kryteriów wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji „Premie dla młodych rolników” Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Pan minister Stefan Krajewski przedstawił projekt uchwały nr 98. **Pan dyrektor Bogdan Pomianek** podkreślił, że zmiany mają na celu ułatwienie ubiegania się o premię, uwzględniając sugestie rolników i doradców. Planowane zmiany obejmują zwiększenie punktacji dla niektórych kryteriów: wykształcenie – zwiększenie punktacji maksymalnej z 4

do 5 punktów; różnica wieku – punktacja będzie dotyczyć przekazywanych użytków rolnych, a za przekazanie całego gospodarstwa przewidziano dodatkowe punkty; produkcja zwierzęca – punktacja zależna od wielkości ekonomicznej gospodarstwa, aby lepiej docenić jej prowadzenie. Zaznaczył, że zmiany te wspierają strukturalny rozwój gospodarstw oraz promują utrzymanie produkcji zwierzęcej.

Projekt uchwały nr 98 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **35** za.

Przyjęcie uchwały nr 99 w sprawie kryteriów wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji I.14.1 „Doskonalenie zawodowe rolników” moduł 2 „Szkolenia profilowane dla rolników”, Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Minister Stefan Krajewski przedstawił projekt uchwały nr 99.

Dyrektor Łukasz Tomczak wyjaśnił, że uchwała wprowadza siedem kryteriów wyboru, ocenianych na maksymalnie 89 punktów, z wymaganym minimum 55 punktów. Kryteria obejmują m.in. doświadczenie wnioskodawcy, kadry dydaktycznej, osoby kierującej projektem szkoleniowym oraz ocenę programu szkoleniowego. Dodał, że szczegóły kryteriów zostaną uwzględnione w wytycznych szczegółowych ministra rolnictwa.

Projekt uchwały nr 99 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **33** za.

Przyjęcie uchwały nr 100 w sprawie zmian w Planie Ewaluacji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Minister Stefan Krajewski przedstawił projekt uchwały nr 100.

Pan Grzegorz Wirtek - zastępca dyrektora Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej w MRiRW wyjaśnił, że zmiana dotyczy planu ewaluacji, uwzględniając uwagi Komisji Europejskiej oraz dostosowując harmonogram badań do tempa wdrażania Planu Strategicznego. Podkreślił techniczny charakter zmian oraz pozytywną opinię Komisji Europejskiej. Dodał, że grupa ewaluacyjna przygotowuje szczegóły badań na 2025 rok, które zostaną omówione na spotkaniu 5 listopada i przekazane Komisji Europejskiej.

Przedstawiciele Komisji Europejskiej potwierdzili, że wszystkie ich pytania zostały wyczerpująco omówione.

Projekt uchwały nr 100 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **34** za.

Przyjęcie uchwały nr 101 w sprawie zmian w interwencji I.7.3 – Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw.

Pan minister Stefan Krajewski przedstawił projekt uchwały nr 101, dotyczący korekty w opisie kodu i celu sektorowego dla działań promujących zdrowe nawyki żywieniowe w ramach interwencji I.7.3.

Pani Joanna Trybus - zastępca dyrektora Departamentu Rynków Rolnych i Transformacji Energetycznej Obszarów Wiejskich w MRiRW wyjaśniła, że zmiana ma charakter porządkujący i dotyczy wyłącznie uzupełnienia brakującego zapisu dotyczącego promocji spożywania świeżych oraz przetworzonych owoców i warzyw.

Projekt uchwały nr 101 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **32** za.

Przyjęcie uchwały nr 79 w sprawie zmian w części Warunkowość - w zakresie normy GAEC 2 Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Minister Stefan Krajewski zaprosił panią dyrektor Joannę Czapłą do przedstawienia treści projektu uchwały nr 79.

Dyrektor Joanna Czapła wyjaśniła, że w przypadku normy GAEC 2, państwa członkowskie mają obowiązek wyznaczenia torfowisk i terenów podmokłych. Dla wyznaczonych obszarów konieczne jest zdefiniowanie odpowiednich wymogów ustanawiających odpowiednie użytkowanie rolnicze tych terenów. Normę GAEC 2 można było wdrożyć od 2023 r., jednak kilka państw, w tym Polska skorzystało z derogacji umożliwiającej wdrożenie normy od 2025 roku. Ponieważ nie ma wspólnej definicji torfowisk dla normy GAEC 2, to wskazane w PS WPR (wysłanym do KE w 2022 r.) kryteria zawartości materii organicznej i miąższości w profilu glebowym uwzględniały wariant, który jak wskazano w opisie GAEC 2 w przyjętym przez KE - docelowo musiał być zweryfikowany przez badania terenowe.

Aby wyznaczyć obszary do normy GAEC 2, w tym precyzyjnie określić kryteria wyznaczania terenów, a następnie wyznaczyć tereny - trzeba było przeprowadzić wiele analiz i badań terenowych, o których wykonanie poproszony został IUNG-PIB w Puławach.

Pierwotne wskazane w PS WPR kryteria zawartości materii organicznej i miąższości, w związku z przeprowadzonymi przez IUNG-PIB badaniami uległy zmianie. Tym samym obecnie proponuje się kryterium co najmniej 60% zawartości materii organicznej i miąższości co najmniej 40 cm, które mają na celu ochronę najbardziej cennych gleb organicznych bogatych w węgiel. W przedmiotowej uchwale wprowadzono również wymogi jakie miałyby obowiązywać, na gruntach objętych GAEC 2. Pani Dyrektor zwróciła również uwagę, że warunkowość i norma GAEC 2 wyprzedzająco wdrażają ochronę terenów podmokłych i gleb użytkowanych rolniczo. Celem normy GAEC 2 nie jest odbudowa zasobów przyrodniczych. Odbudowa zasobów wynika z odrębnych regulacji prawnych (tzw. rozporządzenie NRL), które weszło w życie w 2024 r. Państwa członkowskie mają w ciągu 2 lat przygotować odrębne w tym zakresie plany działań.

W ramach warunkowości i GAEC 2 chcemy wyznaczyć torfowiska (gleby bogate w węgiel) i tereny podmokłe, użytkowane rolniczo. Natomiast w ramach NRL wspólnie z MKiŚ, będziemy chcieli wyznaczyć torfowiska wymagające odbudowy.

Podkreśliła, że w projekcie uchwały zaproponowano wymogi dla trwałych użytków zielonych (TUZ) i gruntów ornych (GO), które mają być stosowane przez rolników na wyznaczonych obszarach do objęcia normą GAEC 2 wynikającą z warunkowości WPR. Proponowane zmiany są spójne z celami unijnymi.

Pani Dyrektor wskazała, że do projektu uchwały wpłynęły uwagi między innymi ze strony Ministerstwa Klimatu i Środowiska dotyczące zaproponowanych wymogów, jak również uwagi Koalicji „Żywa Ziemia”. MRiRW, wychodząc naprzeciw zgłoszonym uwagom wprowadziło zmiany w wymogach. Tym samym na TUZ proponuje się: zakaz przekształcania lub zaorywania (dopuszcza się wykonanie zabiegu renowacji z zastosowaniem płytkiej uprawy gleby i podsiewu nie częściej niż raz na 4 lata); zakaz wydobywania torfu; zakaz budowy nowych rowów i instalacji drenujących do odwadniania/odprowadzania wody z terenu; a na GO:) zakaz budowy nowych rowów i instalacji drenujących do odwadniania/odprowadzania wody z terenu; zakaz zaorywania; zakaz wydobywania torfu. Ministerstwo Klimatu i Środowiska zgłosiło potrzebę dalszej analizy niektórych zapisów, wskazując na przykład aby na gruntach ornych był obowiązek przywracania GO na TUZ. Pani Dyrektor wskazała, że zdaniem MRiRW, to nie są działania, które służą ochronie zastanego stanu gleb bogatych w węgiel użytkowanych rolniczo, tylko działania naprawcze. Są to działania, które mogą być ewentualnie wdrażane w ramach rozporządzenia o odbudowie zasobów przyrodniczych (NRL), a nie GAEC 2.

Pan Łukasz Paradowski przedstawiciel ministra ds. środowiska podziękował za zmiany, ale zwrócił uwagę, że kryterium 60% materii organicznej może dotyczyć czynnych torfowisk, a nie gruntów użytkowanych rolniczo. Zasugerował skierowanie uchwały do procedury pisemnej, co umożliwiłoby dokładniejsze analizy. Uzasadnił, iż przyjęcie uchwały i skierowanie jej do dalszych prac niesie za sobą ryzyko nie uzyskania odstąpienia od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, co wydłużyłoby proces zmiany PS WPR jako całości, a więc i innych korzystnych i potrzebnych dla rolnictwa zmian. Wskazał, że wcześniej MKiŚ nie mogło ocenić zasadności takiego wniosku na etapie przyjmowania porządku obrad, ponieważ nie znał szczegółów poprawek MRiRW.

Pan Dawid Kamionka przedstawiciel ministra ds. środowiska poparł propozycję i wskazał na konieczność udostępnienia map terenów objętych normą w formie plików GIS oraz metodyki ich wyznaczania. Przedstawił postulaty MKiŚ, dotyczące: wprowadzenia zakazu utrzymywania istniejących rowów i instalacji drenujących, stopniowego przekształcania gruntów ornych w trwałe użytki zielone oraz postulat wprowadzenia nakazu nawadniania do głębokości nie mniejszej niż do 20 cm pod powierzchnią gruntu. Wskazał również, że nie został uwzględniony postulat wprowadzenia zakazu zabiegów agrotechnicznych w wierzchniej warstwie gleby. Co prawda była mowa o zakazie orki, ale pozostają inne zabiegi, które są możliwe, a które są szkodliwe chociażby dla siedlisk roślin hydrogenicznnych i wpływają na zwiększoną emisję CO₂. Pan Dawid Kamionka poparł propozycję rozważenia skierowania uchwały do procedury pisemnej, tak aby był czas na analizę i dopracowanie jej w formie akceptowalnej zarówno dla rolników, jak i dla MKiŚ i Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Pani Dorota Metera - przedstawiciel organizacji działających na rzecz środowiska i klimatu wskazany przez Koalicję „Żywa Ziemia” zaproponowała, aby wydłużyć czas na analizę uchwały np. o tydzień, aby można było zastanowić się nad zabiegami agrotechnicznymi, które byłyby akceptowalne z punktu widzenia ochrony gleb torfowych. Zwróciła uwagę, że uprawa bezorkowa wiąże się ze stosowaniem dużych dawek herbicydów totalnych oraz użyciem maszyn (jak np. bron talerzowych), które spulchniają glebę pionowo w głąb. Dlatego poprosiła o czas na ewentualne konsultacje z ekspertami w tej sprawie.

Pan Jacek Niedźwiecki z Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) – PIB w Puławach odnosząc się do uwag skierowanych przez MKiŚ i pozostałych uczestników,

wyjaśnił, że norma GAEC 2 dotyczy obszarów aktualnie użytkowanych rolniczo, które zgodnie z wytycznymi Komisji powinny takimi pozostać i służyć do produkcji rolnej, co dotyczy zarówno gruntów ornych (GO), jak i trwałych użytków zielonych (TUZ). W związku z tym zaproponowane rolnikom działania służyć mają przede wszystkim utrzymaniu tego stanu, czyli stanu związanego z produkcją, przy zachowaniu wszystkich zasad, które będą wspierały przede wszystkim utrzymanie stanu tych gleb. Dlatego przy wyznaczaniu tych obszarów, zdecydowano się na kryterium 60% materii organicznej, aby mieć pewność, że mamy do czynienia z tymi najcenniejszymi gruntami. Przyjęte kryterium (60% materii organicznej) wynika z badań i analiz przeprowadzonych przez IUNG-PIB. Pan Jacek Niedźwiecki zwrócił również uwagę, i bardzo mocno podkreślił, że wyznaczone obszary nie są czynnymi torfowiskami, gdyż grunty te są obecnie, ale i od lat użytkowane rolniczo (zarówno jako TUZ, czy GO). Podkreślił również, że poza tym żadna uprawa (może poza żurawiną), nie jest możliwa na czynnym torfowisku. Na taki permanentnie uwilgotniony grunt nie da się wjechać żadnym sprzętem. Grunty użytkowane rolniczo, to grunty, które są już w pewnym stopniu przekształcone. Dlatego IUNG-PIB wybrał te, które wśród tych użytkowanych rolniczo są najcenniejsze i które mają największą zawartość materii organicznej.

Natomiast przy zachowaniu kryterium 30% materii organicznej (co wynika z analiz i badań IUNG-PIB), istnieje znaczne ryzyko wejścia na grunty, które są już gruntami mineralnymi, co groziłoby zakwalifikowaniem do normy GAEC 2, grunty, które w ogóle nie są gruntami organicznymi, a co dopiero torfowymi.

Dodał, że wymogi normy GAEC 2 pozwalają na utrzymanie użytkowania rolniczego tych terenów przy jednoczesnej ochronie środowiska. Jeżeli chodzi o wymogi, dr Niedźwiedzki podkreślił, że płytki orka jest dopuszczona przez KE. W zaproponowanych dla GAEC 2 wymogach na TUZ dopuszczone są zabiegi związane z regeneracją runi (nacinaniu, runi i podsiewie) pozwalające utrzymać charakter produkcyjny i jednocześnie zapobiegający sukcesji niepożądanego rośliności, w tym gatunków obcych bądź inwazyjnych (np. barszcz Sosnowskiego). Podsiew jako element regeneracji runi nie polega na jej likwidacji i zaoraniu, tylko płytkim nacięciu runi i wprowadzeniu do gleby- podsiewie gatunków, które służą produkcji rolnej, tak aby utrzymać produkcyjny charakter TUZ na tych obszarach, ale też zachować bioróżnorodność na łąkach i pastwiskach. W przypadku zaniechania takich działań, użytki te wypadną z produkcji rolniczej i dojdzie do ich zarastania przez roślinność krzewiastą i drzewa, a docelowo do degradacji tych siedlisk, co nie będzie już zgodne z normą GAEC 2. Należy podkreślić, że twierdzenie, iż jednorazowe, nie częstsze niż raz na cztery lata, nacięcie darni i wprowadzenie nasion doprowadzi do regresji torfowiska – nie jest prawdziwe.

Jeżeli chodzi o grunty orne, to trzeba pamiętać, że nie są to grunty, które zostały w ubiegłym roku, czy miesiąc temu zaorane. To są grunty, które są w ten sposób użytkowane od wielu lat, ale mimo użytkowania rolniczego, nadal mają bardzo wysoką zawartość materii organicznej, co spowodowane jest naturalną budową profili glebowych (czyli dużą zasobnością i jednocześnie odpornością w pewnym stopniu na degradację wynikającą z wysokiego poziomu wód gruntowych i zawartości materii organicznej). Wprowadzając zakaz orania na GO możemy zachęcić rolników do korzystania z uproszczonych systemów upraw, czy metod bezorkowych. Płytkie uprawki zabezpieczą te gleby przed nadmierną utratą wody i mineralizacją materii organicznej.

Natomiast wykorzystywanie agregatów maszyn ograniczy ilości przejazdów do niezbędnego minimum.

Pan Jacek Zarzecki wskazał, że wydaje się, że przedmówca wyczerpał temat i zaproponował zamknięcie dyskusji.

Pani Justyna Zwolińska podkreśliła, że ochrona torfowisk wymaga szczegółowych analiz i kompromisu między interesami rolników a środowiska. Zwróciła uwagę na różnice w podejściu między Ministerstwem Klimatu i Środowiska a IUNG-PIB i zasugerowała rozważenie w podejmowaniu decyzji.

Pan Dawid Kamionka przedstawiciel ministra ds. środowiska stwierdził, że trudno sobie wyobrazić grunt, który ma 60% materii organicznej. To jest coś co możemy zobaczyć na czynnym torfowisku, a nie w gruncie który byłby – założymy - od kilkunastu, kilkudziesięciu lat wykorzystywany rolniczo. Prawdopodobnie tam ten poziom materii organicznej byłby mniejszy. I teraz pytanie: bo skoro nie dostaliśmy ani metodyki, ani map tych terenów, które byłyby objęte normą, to pytanie jak to jest? Jeżeli norma dotyczy tylko gruntów, gdzie jest 60% materii organicznej, to w końcu, czy ona dotyczy terenów, które już dziś są od dawna wykorzystywane rolniczo, czy nie? Wydaje się, że nie. Mamy wątpliwość.

Pan Stanisław Kacperczyk przedstawiciel branżowych związków (Polskiego Związku Producentów Zbożowych) wskazany przez Federację Branżowych Związków Producentów Rolnych zwrócił uwagę na konieczność konserwacji urządzeń melioracyjnych w rejonach torfowisk, aby uniknąć wyłączenia pól z uprawy.

Pan Piotr Koza z IUNG-PIB odniósł się do kryterium 60% materii organicznej. Podkreślił, że przyjęta wartość wynika z przeprowadzonych analiz i badań terenowych. W ostatnich 2-3 latach pobranych było ponad 7000 próbek profili glebowych. Przynajmniej połowa z nich była badana do głębokości profilu 1 m. IUNG-PIB nie badał czynnych torfowisk. Ponieważ GAEC 2 odnosi się do obszarów użytkowanych rolniczo – badano grunty orne i trwale użytki zielone wykorzystywane rolniczo. Wysokie wartości 60% materii organicznej na gruntach ornym obserwowano np. w uprawie borówki amerykańskiej. Wyjaśnił, że warstwa gleb organicznych została wytworzona w oparciu o mapę glebowo-rolniczą, (która była wykonana w latach 70-tych) oraz te wszystkie nowe dane, które IUNG zbierał w ostatnich latach (z uwzględnieniem wspomnianych 7 tys. profili glebowych), plus jeszcze danych z wcześniejszych badań IUNG zebranych w ramach innych projektów. Warstwa następnie została wymodelowana na podstawie wyników ww. badań terenowych, analiz map glebowo-rolniczych, zdjęć satelitarnych (choćby Sentinel 1 i Sentinel 2, w tym zdjęć w paśmie widzialnym, paśmie radarowym i paśmie termalnym) oraz Numeryczny Model Terenu.

W odniesieniu do metody wytworzenia warstwy, należy podkreślić, że faktyczne potwierdzenie wartości pow. 60% materii organicznej dokonano przede wszystkim w badaniach terenowych.

Pan Jacek Zarzecki po raz kolejny poprosił o zamknięcie dyskusji. Zwrócił przy tym uwagę, że przekazane wyjaśnienia są wystarczające i jako reprezentant rolników ma zaufanie do tego co mówi IUNG-PIB, a nie MKiŚ. Podkreślił, że powinniśmy pamiętać, iż cały czas mówimy o gruntach, które są i mają być użytkowane rolniczo. Poprosił o zamknięcie dyskusji i przejście do głosowania.

Pan prof. Mariusz Matyka z IUNG-PIB – w swojej wypowiedzi stwierdził, że zachowanie obecnych zasobów na gruntach u użytkowanych rolniczo nie stoi w sprzeczności z prowadzeniem na nich produkcji rolnej. Nie ma tu dwubiegunowości. Można prowadzić

produkcję rolną i zachować zasoby. Niemniej jednak postulat MKiŚ dotyczący nawadniania TUZ do głębokości 20 cm, to jest jawna sprzeczność z zachowaniem zasobów przyrodniczych. Po pierwsze, jak to zrobić, po drugie ile tej wody trzeba zużyć, aby nawodnić te 20 cm warstwy TUZ?

Bezsprzecznym jest też, iż literatura naukowa i badania w IUNG-PIB, potwierdzają, że inne zabiegi uprawowe w porównaniu do orki, są bezwzględnie korzystne pod względem akumulacji materii organicznej. Dyskusja nad podstawowymi prawidłami nauki jest bezprzedmiotowa. Podtrzymał stanowisko przedstawicieli IUNG-PIB w sprawie wyjaśnień dot. metodologii wyznaczenia warstwy i zdefiniowanych minimalnych wymogów dla GAEC 2. Podkreślił ogrom wykonanej pracy przez ostatnie 2,5-3 lata niezbędnej do porządnego przygotowania kryteriów, wyznaczenia tych obszarów, ale też zebrania danych i argumentów mających na celu tak ochronę i zachowanie zasobów, ale i użytkowanie rolnicze wyznaczonych obszarów.

Przedstawiciel MKiŚ stwierdził, że wniosek dotyczył dyskusji i dokładnej analizy wszelkich kwestii, w tym związanych z nawodnieniem. Nie chodziło o zablokowanie czegoś co jest dobre. **Pan Arkadiusz Mazur** podziękował za uzupełnienie zakazów na TUZ i GO, które się wpisują w propozycje KE. Zwrócił uwagę, że podniesienie progu materii organicznej z co najmniej 30% do 60%, może zagrozić osiągnięciu zamierzonego celu normy i spowodować opóźnienia w jej wdrożeniu. Jako główną konkluzję przekazał, że zgodnie z wcześniej przekazanymi spostrzeżeniami Komisja zaleciła Polsce zrewidowanie założeń do normy GAEC 2, przedłożenie dodatkowych informacji o wyznaczonych obszarach objętych normą. Przesłanie zmiany w tej formie może skutkować wystosowaniem do Polski listu obserwacyjnego, co wydłuży proces zatwierdzania wniosku o zmianę.

Pani Dyrektorka Joanna Czaplą odniosła się do wypowiedzi przedstawiciela MKiŚ, w której wspomniano o ryzyku braku możliwości uzyskania odstąpienia od oceny oddziaływania na środowisko. Podkreśliła, że MRiRW proponuje wyznaczyć tereny do objęcia normą GAEC 2, aby o nie odpowiednio dbać i utrzymywać w stanie niepogorszonym. W odniesieniu do zgłoszonych uwag – wprowadzono nawet zakaz orki na GO. Obecnie na gruntach bogatych w węgiel i terenach podmokłych nie ma żadnej ochrony tych obszarów. Ponieważ nie ma żadnych wymogów, rolnicy mogą teraz dowolnie gospodarować na tych terenach. Natomiast MRiRW wprowadzając normę GAEC 2 na wyznaczonych przez IUNG-PIB obszarach najbogatszych w materię organiczną – przyczynia się do ochrony tych terenów. Zaaapelowwała do przedstawicieli MKiŚ, aby przy rozważaniu oceny oddziaływania na środowisko – wzięli pod uwagę, że przygotowane zapisy dla normy GAEC 2 mają pozytywny wpływ na ochronę gleb i siedlisk, przy jednoczesnym zachowaniu charakteru rolniczego tych użytków.

Pan minister Stefan Krajewski podsumował dyskusję, wskazując na potrzebę utrzymania użytkowania rolniczego wyznaczonych terenów. Zaznaczył, że Polska będzie bronić przyjętych rozwiązań w dialogu z Komisją Europejską, opierając się na badaniach IUNG-PIB.

Projekt uchwały nr 79 poddano pod głosowanie. W głosowaniu uchwałę przyjęto większością głosów: **24** za.

Przedstawienie informacji na temat dotychczasowej pracy zespołu roboczego ds. promowania współpracy rolników w organizacjach producentów w ramach Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Minister Stefan Krajewski poprosił **pana Wojciecha Styburskiego** o podsumowanie dotychczasowej pracy zespołu roboczego ds. promowania współpracy rolników.

Pan Wojciech Styburski - przedstawiciel wskazany przez Krajową Izbę Gospodarczą omówił przebieg czterech spotkań zespołu, w skład którego wchodzi przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa, ARiMR, organizacji branżowych, rolnicy i doradcy. Zespół koncentruje się na rozwoju grup producentów i spółdzielczości, kluczowych dla konkurencyjności polskiego rolnictwa, wskazując na spadek zainteresowania taką formą współpracy jako niepokojące zjawisko.

Pan Styburski odniósł się do analizy „Ziarno niezgody”, która wskazuje na potrzebę promocji współpracy, integracji i organizacji rolniczych. Zidentyfikowane bariery obejmują m.in. brak promocji oraz liderów zdolnych do zarządzania organizacjami. Podkreślił niskie zainteresowanie wsparciem w ramach interwencji 13.2 i 13.4, które mają wspierać grupy producentów i systemy jakości, co wymaga dalszej analizy i działań.

Zwrócił uwagę na wyzwania związane z integracją z Ukrainą oraz umową Mercosur, wskazując na konieczność większego zaangażowania w rozwój współpracy rolniczej.

Pan minister Stefan Krajewski podziękował uczestnikom za udział, zgłoszone uwagi i propozycje zmian, podkreślając, że resort rolnictwa będzie kontynuować prace nad wdrażaniem usprawnień. Zapowiedział przesłanie prezentacji na temat stanu wdrażania PS WPR 2023-2027 i zakończył spotkanie o godzinie 16:10.

Protokół opracowany w Departamencie Wspólnej Polityki Rolnej oraz Departamencie Płatności Bezpośrednich Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Warszawa, 7 stycznia 2025 r.